

JACOB heeft bij Laban harde jaren doorgemaakt. O zeker, hij werd door den herder „uit het land der kinderen van het Oosten“ heel welwillend ontvangen, met een omhelzing en een kus. De Oostersche gastvrijheid werd voor den zoon van Izak van drie dagen, gelijk de gewoonte is, tot een maand verlengd. Maar Jacob

bracht geen geschenken mede: geen voorhoofdversierselen en armbanden voor Rachel en Lea, geen kostbaarheden voor Laban zelf. De kaecht van Abraham reisde met grootere schatten. Jacob ging slechts met een staf over den Jordaan. Maar Laban heeft in zijn neef een goede werkkraft ontdekt. En deze wil hij gaarne te zijnen behoeve gebruiken. Jacob is sterk. Hij wentelt zonder hulp van anderen, den steen van den put waaruit de kudde moet worden gedrenkt. Hij weet welke verzorging het vee vraagt, en daarom is hij bruikbaar. Bovendien aan welken man zou Laban zijn dochter beter kunnen geven dan aan Jacob, die tot de familie behoort.....? Dus is hij het eens met het loon, dat wordt gevraagd. Zoo werkt Jacob in de sloopende koude van den dag en in de doordringende koude van den nacht, zeven lange jaren, die voor hem als eenige dagen zijn. Immers hij heeft Rachel lief. Maar op den bruiloftsdag, als de gesluierde bruid de tent van den bruidegom binnenkomt, ontdekt hij het bedrog. Lea is zijn vrouw geworden. Eens heeft Jacob de rol van Ezau gespeeld, met Ezau's kleeren, en Ezau's handen, en Ezau's wildbraad. Nu wordt hij zelf de bedrogene, al ontvangt hij dan ook na de bruiloft haar naar wie zijn hart uitgaat om nog zeven jaren arbeid. Dan eindelijk ontvangt hij zijn loon in vee, en hij zorgt, dat de sterke dieren jongen werpen, die hem, krachtens de overeenkomst met Laban, moeten toevalen. En hoe dat loon ook veranderd wordt, toch „breekt die man zeer uit in menigte en heeft hij vele kudden en dienstknechten en dienstmaagden en kemelen en ezelen“. Want de God van Abraham en de vreeze van Izak is met hem. Daarom kan hij alles verdragen in het vreemde land. Eens heeft hij in zijn droom de ladder aanschouwd. God ziet hem aan in zijn ellende. Dat weet hij en daarom is hij sterk ook tegenover Laban, die slechts op eigen voordeel is bedacht..... Er zijn er ook in onzen tijd, die verstaan wat het zeggen wil te moeten arbeiden onder bezwarende omstandigheden. De menschen kunnen elkander zooveel leed en moeite aandoen. Het leed van de tegenwerking, de moeite van het niet begrijpen. Wat zijn er niet vele families die jammerlijk uiteen gescheurd liggen. Zijn er niet, die dagelijks hebben te lijden onder de grilligheden en de onberekenbaarheden van hun patroon. Voor wie de Zondag een verademing is omdat ze dan tenminste eens rust hebben van de zware lasten, die hij hun te dragen geeft. Is het niet een dagelijksch kruis te moeten verkeeren in een huiselijken kring waarin men elkander blijkbaar niet begrijpt en daardoor onaangenaam is.....? En de moeiten mogen niet worden onderschat van hem of van haar. Die moeten oproeien tegen de stille tegenwerking van personeel. Ach, als men elkander eens wat beter trachtte te verstaan, als men eens los kon komen

HEILIGE HOEDE

En de Heere zeide tot Jacob: Keer weder tot het land uwer vaderen, en tot uwe maagschap: en Ik zal met u zijn. Gen. 31: 3.

werden geworpen. Maar toch wist hij zich veilig en wel geborgen bij Hem. Die hem te Beth-El verschenen was. Hij leefde onder heilige hoede. Zijn God was hem een toevlucht en een hoog vertrek. En in alle moeiten en in allen nood wist hij veiligheid en troost te vinden bij den Bonds-God. Die woord en trouwe hield, en Zijn belofte aan Abraham en Izak, ook gestand deed tegenover den derde in dat Verbond, tegenover Jacob. Die God was zijn hulp en zijn heil. Wat zou dan een nietig mensch hem doen.....? Zoo kon Jacob verkeeren in het vreemde land onder veel tegenwerking en moeilijkheid, totdat zijn God hem uit-hielp en het bevel tot hem klonk: „Keer weder tot het land uwer vaderen, en tot uwe maagschap: en Ik zal met u zijn.“ Laat ons het troostwoord hooren, dat uit de geschiedenis van Jacob hier tot ons komt. Een is er, Die met ons wil gaan, overal en altijd. Misschien worden deze regelen door iemand, die ver van hen, die hem lief zijn en zonder iemand bij zich aan wie(n) hij zijn hart eens kan uitstorten, arbeiden moet onder allerlei onaangenaamheden, of in een kring moet verkeeren waarin men hem niet begrijpt. Ge kunt ondanks deze droeve dingen toch sterk wezen. Ge kunt toch met blijden moed uw weg vervolgen. Want waar ge ook moogt zijn, God is er ook en Hij hoort u als ge hem uitzegt al uw bezwaren en al uw moeilijkheden. Uw Vader weet wel wat gij behoeft. Sterk u dan in Hem, en in den Heiland Dien Hij heeft gezonden. Want: „zalig, ja zalig, is ieder te achten, die Jacobs God tot zijn hulpe heeft, die van 't gelooven het heil blijft verwachten, hopen op Christus Zijn Heiland leeft. Wien deze Helper terzijde staat, vindt te allen tijde raad en ook daad.....“ Het is de groote kracht geweest van allen, die onder moeilijke omstandigheden moesten arbeiden en die wisten wat het zeggen wilde den Heere te kennen als hun Leidsman en Helper, dat zij

Als 't donker wordt...

Als 't donker werd, dan werd — als kind — ik bang,
En donk're droomen soms me in bed verschrikt.....
Een schreeuw van vrees!... En 't duurde dan niet lang,
O! Moeder kwam, met licht! O, hoe verkwikten
Haar koele hand mijn koortsig-brandend hoofd,
Haar stem mijn hart! En in den hoek, dien donk'ren,
Der bedsteê zag 'k een vriendlijk licht dan flonk'ren....
'k Sliep in. — De rust werd mij niet weer geroofd.

Als 't donker wordt, in 't leven vol van smart
En strijd, — dan wordt soms weer het mij zoo bange!
Mijn ziele schreeuwt van vrees, en — 't duurt niet lange,
O! God komt met Zijn licht, en troost mij 't hart.
Als 't donker wordt, — Gij die als Moeder troost!
Kom dicht bij mij, en laat Uw stem mij hooren,
Uw licht mij zien, Uw hand, die zacht mij koos, —
En geef mij rust, door niets meer te verstoren!

C. K.

bergen konden verzetten in het onwankelbaar vertrouwen: ik weet mij geborgen bij mijn God en Hij zal mijn voet niet laten wankelen. De Hoeder Israëls. Hij slaapt of sluiert nooit en Hij maakt bergen vlak en zeën droog voor allen, die hopen op Zijn heil en de hand leggen op Zijn rijke beloften. Laten menschen dan maar moeite aandoen. Sterker dan de menschen is Hij. Die zorgt, dat Zijn kinderen geen last hebben van de hitte van den dag of van de koude in den nacht, en die hen uit het vreemde land waar ze zich toch nooit thuis kunnen voelen, brengen wil in het land van licht en heerlijkheid. Daar zullen wij altijd met den Heere wezen. Vertrouwen wij elkander met deze woorden. Volgend op Zijn Woord, gaan we, iederen dag meer één met Hem, een schrede Huiswaarts voort.

JOH. J. H.

L. E.

17 MEI 1880 — 27 SEPTEMBER 1929

ONVERWACHT, misschien niet voor wie haar van nabij kenden, maar toch wel voor wie haar werken wisten te gaaieten, kwam het overlijdensbericht van de schrijfster L. E. Haar volledige naam was Fransche Juliana Geertruida Wilhelmina Constantia Engelberts.

Zoo min als er velen waren, die dezen geheelen naam kenden, zoo min wist het groote publiek veel omtrent het leven van deze begaafde vrouw. Ze was een stille figuur, en ook haar werk is niet roemrijk, doch stil. Van een beschaafde, ingetogen schoonheid.

Soms, bij de voorkeur, die L. E., evenals haar tweelingzuster Ignatia Lubeley toonde voor het verleden, vragen we ons af: in hoeverre leefde ze mee de woelingen, de bezwaren, de moeilijkheden van onzen tijd? Er is in haar werk geen bewijs, dat ze het deed. Ze putte haar stof uit oude, vergeelde familiepapieren. De menschen, omtrent wie die papieren verhaalden, kregen opnieuw leven voor haar. Ze zag niet enkel de omstandigheden, de gebeurtenissen, ze voelde ook mee de innerlijke roerselen der ziel.

Ze deed niet enkel de menschen herleven, doch ook hun geheele omgeving, de begrippen van hun tijd. Daarom is haar werk van zoo groote beteekenis. We voelden ons, al lezend, terug in de stille, soms wat duffe, toch altijd wel beschaafde steer der vroeger, voornamere families. Want het waren altijd personen uit den gebeden, of geleerden

stand, die L. E. ons, op zoo bijzondere wijze, teekende. Misschien is haar vroegste opvoeding niet geheel vreemd geweest aan haar afzijdigheid van het hedendaagsche, vaak min of meer vulgaire leven. Tot haar elfde jaar ontvingen de zusters les van een Zwitsersche gouvernante, van wie ze meer leerden van Fransche spreekwoorden, van oude en Grieksche geschiedenis, dan van hedendaagsche wetenschappen. En op de kostschool van mevrouw Du Puy te Warnsveld, die ze daarna bezochten, werd ook meer gedaan aan vreemde talen, geschiedenis en litteratuur, dan aan de Nederlandsche taal. Aldus vertelt mevrouw Van Hoogstraten in „Onze Gids“, gelijk vroeger in „Christelijk Vrouwenleven“.

Toch kende L. E. onze geschiedenis, zoowel die van ons land als de „histoere intime“.

En om haar begrip schilderen van oude zeden, en van vroeger vrouwenleven, moeten allen, die een oordeel willen vellen over hedendaagsche vrouwenbelangen, vooral ook haar levenbeschrijvingen lezen. Juist wijl er bij haar geen sprake is van propaganda vóór of actie tegen de emancipatie der vrouw, — juist wijl het er haar niet om gaat te bewijzen, doch te schilderen, hebben we haar werken noodig, willen we voor ons zelf zuiver opmaken de lijst van winst en verlies, die de moderne vrouw, ook de Christenvrouw, betreft.

Nu nam God deze schrijfster weg op een leeftijd, dat we meenden nog veel van haar te mogen verwachten. Haar heengaan beteekent een verlies voor onze Christelijke letterkunde. Laten we dan althans haar erfenis in eere houden.

J. M. W. W.